

 HELSE BERGEN Haukeland universitetssjukehus	<h2>Utlevering av jodtabletter</h2>
Kategori: Beredskap/Beredskapsplaner	Gyldig fra/til: 27.06.2024/27.06.2025
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Drift-/teknisk divisjon/Barnehagene	Versjon: 1.00
Godkjenner: Bakken, Gerd	Retningslinje
Dok. ansvarlig: Hilde M Ersvær	Dok.id: D79282

Bakgrunn

Dagens trusselbilde tilsier at jodtabletter kan bli aktuelt som tiltak ved atomhendelser. Europas kjernekraftverk eldes og risikoen for alvorlige ulykker øker. Ferdsele med reaktordrevne fartøy langs norskekysten er sterkt økende, og en ulykke med et slikt fartøy kan gi radioaktive utslipp som rammer Norge. Sannsynligheten for terroraksjoner har også økt.

Bergen kommune skal forholde seg til instruks fra Kriseutvalget for atomberedskap, via Statsforvalteren. De mest aktuelle akutte tiltakene instruert fra nasjonalt hold er råd om innendørs opphold for en gitt, tidsbegrenset periode og råd om inntak av jodtabletter for barn og unge under 18 år, gravide og ammende. Det kan bli gitt råd om jodtabletter også til voksne under 40 år. Kommunen har jodtabletter lagret ved skoler og barnehager, og vil ved en atomhendelse sørge for utlevering av jodtabletter til barn/elever som oppholder seg på skolen og i barnehagen.

Tilskudd av naturlig jod (jodtabletter) blokkerer opptaket av radioaktivt jod og reduserer risikoen for å få kreft i skjoldbruskkjertelen. Jodtabletter beskytter bare mot radioaktivt jod, og ikke mot andre radioaktive stoffer.

*CBRNE står for chemical (kjemisk), biological (biologisk), radiation (stråling), nuclear (nuklær) og explosives (eksplosiver).
 Konferer Nasjonal faglig retningslinje for håndtering av CBRNE-hendelser med personskade, IS-2593, sist revidert 04/2017.
Kriseutvalget for atomberedskap er ansvarlige for, og har fullmakt til, å iverksette konsekvensreducerende tiltak ved atomhendelser. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet er leder og sekretariat for Kriseutvalget. Kriseutvalget er sammensatt med representanter fra: Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet, Forsvaret, HelseDirektoratet, Mattilsynet, Politidirektoratet, Utenriksdepartementet, Kystverket og Direktoratet for samfunnssikkerhet- og beredskap.
Statsforvalteren er Kriseutvalgets regionale ledd. Ved en atomhendelse skal Statsforvalteren sørge for koordinering av informasjon og krisehåndtering, og bidra til iverksettelse av samordnede tiltak regionalt og lokalt. Kommunen rapporterer til Fylkesmannen.
****Merk også: Varsling av miljø- og kjemikaliehendelser:**
 Kommunene har plikt etter Forskrift om miljørettet helsevern § 6 til å varsle Folkehelseinstituttet om helsetrusler på grunn av miljøhendelser. Varslet skal danne grunnlag for at Folkehelseinstituttet ved behov kan bistå kommunene, og om nødvendig varsle internasjonalt. Plikten inntre når helsetrusselen er uvanlig eller uventet for tid og sted, kan forårsake vesentlig sykdom, skade eller død eller der antall rammede øker raskt og ukontrollert.
 Varsle Giftinformasjonen 22 59 13 25

Legevakten/medisinsk råd 116 117 eller fastlegen kan kontaktes ved spørsmål omkring jodtablettene (hvem skal ta/ikke ta jodtabletter, spørsmål om fare for bivirkninger).

Aktuelle nettsider: Kommunens nettside www.bergen.kommune.no Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet sin nettside: <https://www.dsa.no/atomberedskap>

Aksjonskort for skoler og barnehager i Bergen kommune**Utlevering av jodtabletter ved atomhendelse**

Hendelser som involverer kjemiske, biologiske, radioaktive, nukleære og eksplosive stoffer kalles CBRNE-hendelser*. Det kan dreie som om lokale hendelser eller hendelser som berører større områder, særlig atomhendelser.

Lokale hendelser: En lokal hendelse kan være en trafikkulykke med farlig last, en eksplosjon, et utslipp eller annen eksponering.

Atomhendelser: Årsaker til en atomhendelse kan være utslipp fra et av Europas kjernekraftverk, utslipp fra reaktordrevne fartøy langs norskekysten eller en terroraksjon. Dette kan gi nedfall over store geografiske områder

Formål

Formålet er å sikre at jodtabletter raskt og effektivt utleveres til målgruppen ved en atomhendelse med utslipp av radioaktivt jod, etter anbefaling fra Kriseutvalget for atomberedskap. Tilskudd av jod blokkerer opptaket av radioaktivt jod og reduserer risikoen for kreft i skjoldbruskkjertelen

Ansvar

Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager) har ansvar for at innholdet i tiltakskortet er kjent for alle ansatte i virksomheten og at punktene i tiltakskortet er fulgt opp.

Punkt	Aksjon	Ansvarlig	Tid
Kontinuerlig beredskap (punkt 1-7)			
1	Alle ansatte gjøres kjent med tiltakskortfor oppbevaring og utlevering av jodtabletter	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)	Personalmøte årlig ved oppstart barnehage- og skoleår. Nye ansatte informeres fortløpende ved oppstart.
2	Jodtabletter oppbevares i eget skrin på egnet sted på skolen/ i barnehagen. Innelåst, tørt, normal romtemperatur, utilgjengelig for barn/uvedkommende. <i>Tablettene inneholder kaliumjodid, som er svært stabilt. Kvaliteten på tablettene er ikke redusert selv om datostemplingen er overskredet.</i>	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)	Kontinuerlig
3	I perm sammen med skrinet med jodtablettene oppbevares informasjonsskriv (vedlegg 1) med kopi av pakningsvedlegg og signeringsliste for utleverte tabletter (vedlegg 2). I tillegg oversikt over elev-/barnegruppene med oversikt over hvilke barn der foreldre ikke har gitt samtykke (jmf. punkt 5 og 6).	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)	Oppdateres årlig i august/ kontinuerlig ved endringer
4	Skolen/barnehagen setter opp ressurspersoner som er ansvarlig for utlevering av jodtabletter (evt. annen lokal organisering.)	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)	Oppdateres årlig i august/ kontinuerlig ved endringer

Utlevering av jodtabletter

Versjon:
1.00

5	Foreldre/ foresatte får utdelt informasjon (vedlegg 4) om utlevering av jodtabletter, ved behov gis tilpasset informasjon.	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)	Ved oppstart i skolen/ barnehagen
6	På elevopplysningsskjema/ helse- og opplysningsskjema, ved oppstart i skolen/barnehagen, samtykker, evt. ikke, foreldre/ foresatte til at ansatte kan gi jodtabletter til barnet.	Foreldre/ foresatte	Ved oppstart i skolen/ barnehagen
7	Oversikt over elev-/barnegruppene med oversikt over hvilke barn der foreldre ikke har gitt samtykke ajourføres og legges i perm sammen med skrin med jodtabletter. (jmf. punkt 3)	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)	Oppdateres årlig i august/ kontinuerlig ved endringer
Aksjoner ved atomhendelse (punkt 8-15)			
8	Alle skoler og barnehager varsles ved en atomhendelse. Ved en atomhendelse i skolens/ barnehagens åpningstid skal barna få utlevert jodtabletter på skolen/ i barnehagen.	Kommunens kriseledelse ved hjelp av varslingslister	Ved en alvorlig atomhendelse der råd om inntak av jodtabletter gis av Kriseutvalget for atomberedskap (via Fylkesmannen)
9	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)/ stedfortreder varsler alle ansatte.	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)/ stedfortreder	Umiddelbart etter varsel
10	Virksomhetsleder (/styrer i barnehager)/ stedfortreder varsler ansatte som skal stå for/ bidra til utlevering.	Virksomhetsleder (rektor/styrer i barnehager)/ stedfortreder	Umiddelbart etter varsel
11	Barna samles inne i sine klasserom/avdelinger (evt. lokal tilpasning). Dører og vinduer holdes lukket.	Alle ansatte	Umiddelbart etter varsel
12	Barn og ansatte på tur går så raskt som mulig tilbake til skolen/ barnehagen, evt. går inn et egnet sted.	Ansatte	Umiddelbart etter varsel
13	<p>Ansatte med tildelt ansvar gir barna (der foreldre har gitt samtykke) jodtabletter etter angitt dosering. Se forsiktighetsregler under.*</p> <p>Tabletter av merket Kaliumjodid Recip (65 mg)</p> <p>Barn under 3 år følger denne doseringen: Legg 2 tabletter i et drikkeglass. 2. Tilsett 20 ml vann eller melk i glasset. Bruk sprøyte til å måle opp væsken. Rør rundt til tablettene har løst seg opp.</p> <ol style="list-style-type: none"> For barn under 1 måned: Trekk ut 2,5 ml av løsningen med sprøyte og gi til barnet (tilsvarer 1/4 tablett (16,25 mg)). For barn 1 måned-3 år: Trekk ut 5 ml av løsningen med sprøyte og gi til barnet (tilsvarer 1/2 tablett (32,5 mg)). 	Ansatte med tildelt ansvar	Umiddelbart etter varsel

	<p>3. For å sikre at barnet har fått i seg hele legemiddelmengden bør man i etterkant skylle sprøyten med nytt vann eller ny melk. Vannet eller melken som har skylt sprøyten gis til barnet.</p> <p>4. Gi barnet rikelig med drikke etterpå.</p> <p>Barn 3-12 år: 1 tablett</p> <p>Barn over 12 år og voksne: 2 tabletter</p> <p>Tablettene svelges med rikelig drikke, kan deles, og kan ved behov tygges eller blandes ut i vann. Ved pågående utslipp kan ytterligere 1 dose tas før det er gått 2 døgn.</p> <p>Tablettene inneholder kaliumjodid, som er svært stabilt. Kvaliteten på tablettene ikke er redusert selv om datostemplingen er overskredet. Benytt signeringsliste for utleverte tabletter (vedlegg 3). (Alternativt benytt klasseliste.)</p>		
14	Foresatte får varsel om at barna må hentes på skolen/i barnehagen.	Ansatte	Snarest
15	Informere foresatte om at jodtabletter er gitt og send med informasjonsskriv (vedlegg 1) og kopi av pakningsvedlegg (vedlegg 2) ved henting. Evt. videreformidle råd om innendørs opphold fra nasjonale myndigheter.	Ansatte	Ved henting
<p>* Advarsler og forsiktighetsregler ved bruk av jodtabletter (Kaliumjodid tabletter 65 mg):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risikoen for bivirkninger ved bruk av jodtabletter er svært liten for barn og unge. • Gravide og ammende skal unngå høyere dosering enn anbefalt. • Ved tilførsel av jod til nyfødte (første levemåned) gjelder spesielle forsiktighetsregler. Jodtabletter til nyfødte utleveres ikke i skoler/barnehager. • Personer som har betennelse i skjoldbruskkjertelen (thyreoiditt), forstyrrelser i skjoldbruskkjertelfunksjonen eller dermatitis herpetiformis (Dührings sykdom) skal ikke ta jodtabletter. • Personer som er allergiske overfor kaliumjodid eller noen av de andre innholdsstoffene i legemidlet (listet opp i pakningsvedlegget) skal ikke ta jodtabletter. • Personer som har operert bort skjoldbruskkjertelen trenger ikke ta jodtabletter. 			

Legevakten/medisinsk råd 116 117 eller fastlegen kan kontaktes ved spørsmål omkring jodtablettene (hvem skal ta/ikke ta jodtabletter, spørsmål om fare for bivirkninger).

Aktuelle nettsteder: Kommunens nettside www.bergen.kommune.no

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet sin nettside:

<https://www.dsa.no/atomberedskap>

Informasjon om jodtabletter ved en atomhendelse:

Søk råd (for eksempel råd om innendørs opphold) og hold deg orientert via internett, tv og radio.

Aktuelle nettsteder:

Kommunens nettside www.bergen.kommune.no

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet sin nettside:

<https://www.dsa.no/atomberedskap>

Jodtabletter er aktuelt ved atomhendelser med utslipp av radioaktivt jod. Årsaker til en atomhendelse kan være utslipp fra et av Europas kjernekraftverk, utslipp fra reaktordrevne fartøy langs norskekysten, en terroraksjon eller annet.

Målgruppen for jodtabletter er barn og unge under 18 år, gravide og ammende. Disse gruppene har størst opptak av jod og vil derfor ha mest nytte av tablettene. Det kan bli gitt råd om jodtabletter også til voksne under 40 år.

Tilskudd av jod blokkerer opptaket av radioaktivt jod og reduserer risikoen for å få kreft i skjoldbruskkjertelen. Jodtabletter beskytter bare mot radioaktivt jod, og ikke mot andre radioaktive stoffer.

Det nasjonale Kriseutvalget for atomberedskap* vil, ved en atomhendelse, om nødvendig gi en anbefaling om inntak av jodtabletter, sannsynligvis sammen med råd om å oppholde seg innendørs. Jodtabletter skal inntas så raskt som mulig etter at Kriseutvalget for atomberedskap har anbefalt det.

Skolene og barnehagene i **Bergen kommune** sørger for utlevering til barn/elever som oppholder seg på skolen/ i barnehagen, etter forhåndsgodkjenning fra foresatte, og varsler foresatte. Barna/elevene inntar da tablettene når de får de utlevert

Referanser

Interne referanser

Eksterne referanser

Bergen kommune